

FSDB Stockholm Gotland

Handlingsprogram 2026-2027

FSDB Stockholm Gotland är en lokal och regional förening för personer med dövblindhet.

Föreningen verkar både inom Stockholm Stad, regionen samt alla kommuner inom regionen.

Föreningen har en totalt tillgänglighetsanpassad verksamhetslokal och kansli på Gotlandsgatan 46 på Södermalm som är en viktig knutpunkt för alla.

Föreningen erbjuder varierande och anpassad verksamhet inom alla områden och för alla åldrar. Hos oss är alla välkomna, både teckenspråkiga och icke teckenspråkiga.

Föreningen bedriver ett starkt påverkansarbete där vi strävar efter ett samhälle som är fullt tillgänglig för personer med dövblindhet. Föreningen sprider information och kunskap till alla för lika delaktighet, tillgänglighet och jämställdhet.

Vår vision är:

För din skull, För min skull, För vår skull

Föreningens handlingsprogram följer vårt förbunds handlingsprogram som beslutades vid kongressen 2024 och som vi brutit ner till regionalt och kommunalt påverkansarbete.

Handlingsprogrammet har följande delar:

- Värdegrund

- Intressepolitik

Värdegrund

Föreningen ska, utifrån principen om alla människors lika värde, arbeta för rätten till full delaktighet, jämlikhet, självständighet och självbestämmande för personer med dövblindhet inom alla områden i samhället.

FSDB arbetar utifrån den nordiska definitionen av dövblindhet som säger att dövblindhet är en kombination av syn- och hörselnedsättning där graden av nedsättning är så allvarlig att syn och hörsel har svårt att kompensera för varandra. Dövblindheten medför därför, i relation till omgivningen, ett specifikt funktionshinder.

FSDB arbetar även utifrån FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (CRPD). Denna konvention är till för att främja, skydda och säkerställa respekten för mänskliga rättigheter för alla personer med funktionsnedsättning. I denna konvention står också att alla personer med funktionsnedsättning har resurser och kan bidra på olika sätt till andra människor och till samhället. Men för att vi med dövblindhet ska kunna använda våra resurser och bidra måste samhället tillhandahålla det stöd och den service vi behöver.

Språklagen är också en annan lag som föreningen arbetar utifrån.

I den lagen finns bestämmelser om svenska språket, de nationella minoritetsspråken och det svenska teckenspråket. Lagen innehåller även bestämmelser om det allmännas ansvar för att den enskilde ges tillgång till språk samt om språkanvändning i offentlig verksamhet och i internationella sammanhang.

Diskrimineringslagen är ytterligare en lag som är ett verktyg i föreningens arbete. Lagen syftar till att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. 2015 utvidgades diskrimineringslagen till att bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning lades till i lagen.

Föreningens arbete med värdegrund:

FSDB den enda ideella föreningen som arbetar för att tillvarata personer med dövblindhets intressen inom regionen. Föreningen är nödvändig som en pådrivande kraft i ett långsiktigt politiskt arbete.

Dövblindheten påverkar alla livets situationer. Vi måste därför arbeta inom ett brett intressepolitiskt område. Inom övriga områden samverkar vi med andra organisationer. Vi arbetar aktivt med att bygga upp ett nätverk för samverkan.

Idag är samhället inte tillgängligt för alla människor. Det gäller särskilt våra medlemmar och vår rätt till kommunikation och information samt rätt till stöd och service.

Lagar och regler i samhället är inte anpassade till våra särskilda behov. Beslut varierar inom regionen, mellan olika kommundelar och mellan olika tjänstemän inom samma region eller kommun. Besluten är ofta godtyckliga. Tjänstemän och politiker ser inte helheten i ett livsperspektiv. Då kan de heller inte förstå, bedöma, besluta och lösa det vi behöver för att hela tillvaron för oss ska kunna fungera både i vardagen och i samhället nu och i framtiden.

Föreningen arbetar även aktivt med värdegrund i verksamheten där vi ska motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Intressepolitik

FSDB:s arbete med påverkansarbete utgår från vår värdegrund.

Målet på lång sikt är att uppnå full tillgänglighet, delaktighet, jämlikhet, självständighet och självbestämmande för personer med dövblindhet inom alla områden i samhället.

För att uppnå detta måste personer med dövblindhet ges alla förutsättningar till ett socialt liv. Rätten att kommunicera och kunna ta del av information är grundläggande i ett demokratiskt samhälle. Personer med dövblindhets rätt att röra oss fritt och säkert samt få rätt till god hälsa, både fysisk och psykisk, måste förverkligas genom tydlig lagstiftning.

I dag är samhället inte fullt tillgängligt för personer med dövblindhet. För att ändra på det krävs kraftfulla politiska beslut. Lagar och regler i samhället behöver tydligt anpassas efter våra särskilda behov och förutsättningar. FSDB upplever att beslut varierar hos olika myndigheter och ofta är begränsande och oförutsägbara. Tjänstemän och politiker ser vanligtvis inte helheten i ett livsperspektiv. Med det uppstår risker att politiken fattar felaktiga beslut som blir ett hinder för personer med dövblindhets möjlighet att ha ett fullt fungerande liv i vardagen och i samhället.

Föreningens arbete med intressepolitik

För att kunna uppnå de målen har föreningen har vi fortlöpande dialog med politiker och tjänstemän inom Stockholm Stad, kommunerna i regionen och samt på regionnivå, där vi hela tiden klargör vår situation och arbetar så att personer med dövblindhet ska ha rätten till full delaktighet i samhället.

Under denna period har vi följande prioriteringar

- Val 2026

- Rätt till personligt stöd

- Rätt till tolktjänst

- Rätt till habilitering och rehabilitering

- Arbetsmarknad

- Övriga områden

Val 2026

2026 är det val till riksdag, region och kommun. FSDB kommer att bedriva ett aktivt påverkansarbete genom att arrangera öppna träffar för att debattera de olika områden vi vill lyfta under valarbetet. FSDB kommer att arrangera debattkvällar med inbjudna politiker inom regionen. FSDB kommer att besöka valstugor under valkampanjerna samt delta på Järvaveckan. Efter valet kommer föreningen att ta kontakt med ansvariga politiker och tjänstemän och knyta nya kontakter och påbörja påverkansarbetet med de nya samt fortsätta dialog med de vi tidigare haft dialog med.

Rätt till personligt stöd

Rätten till personligt stöd är en förutsättning för många med dövblindhet för att kunna ha en fungerande vardag och kunna få vara delaktiga precis som alla andra medborgare i samhället.

Otillgängliga beställningsvägar

Regionen utestänger personer med dövblindhet att komma i kontakt med vården pga otillgängliga kontaktvägar.

När det gäller tolkbeställningar är Tolkportalen samt Alltid Öppet fortfarande otillgängliga och inte anpassade för personer med dövblindhet. Processen med att

tillgängliggöra beställningsvägar för att beställa dövblindtolkar har helt avstannat från regionens sida.

Kontaktvägar till övrig vård är också otillgängliga som tex Syncentralen, Dövblindteamet, Hörselvården och de instanser där man behöver komma i kontakt med vården pga sin dövblindhet. Det är även otillgängliga kontaktvägar till övrig vård inom regionen.

Dock är vårt mål givet – kontaktvägar till vården ska vara tillgänglig för alla oavsett funktionsnedsättning så FSDB kommer i sitt påverkansarbete att fortsätta arbeta med frågan gentemot Hälso- och sjukvårdsförvaltningen samt Hälso- och sjukvårdsnämnden.

LSS/SoL

Lagen om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning är en rättighetslag. Lagstiftningen, som reglerar LSS-insatser och andra liknande insatser är kraftigt försvagad.

Beslut i förvaltningsdomstolarna har lett till praxis som inte motsvarar intentionen med lagen. Det är framför allt två områden som påverkar personer med dövblindhet.

Dels är det en särskild dom som säger att taktil teckenspråkstolkning inte är ett grundläggande behov för att få rätt till personlig assistans. Detta är ett exempel på att tjänstemän inte förstår skillnaden mellan taktil tolkning och taktil kommunikation.

Dels utgår många tjänstemän från kriterierna för att få rätt till personlig assistans när de ska bedöma personkretstillhörigheten. Detta gör att många personer med dövblindhet inte bedöms tillhöra personkretsen för att få rätt till LSS-insatser.

Flera kommuner erbjuder i dag insatser enligt Socialtjänstlagen, SoL. Men SoL är ingen rättighetslag. Denna form av insatser är ofta tillfälliga eller tidsbegränsade. I många kommuner är dessutom SoL-insatser avgiftsbelagda, till skillnad mot insatser genom LSS som är kostnadsfria för individen.

FSDB kommer att fortsätta bedriva påverkansarbetet kring dessa två områden.

Socialtjänstlag

En ny Socialtjänstlag trädde i kraft 1 juli 2025. Föreningen kommer att fortsätta att bevaka och följa upp denna lag.

Delegation om ledsagning Stockholm Stad

Beslut om ledsagning fattas av varje stadsdel inom Stockholm Stad. Detta medför att besluten kan se väldigt olika ut beroende på var man bor. Det finns tydliga riktlinjer i Stockholm Stad men följs inte av stadsdelarna.

FSDB kommer att arbeta för att få till en delegation som ska överpröva stadsdelarnas beslut. En sådan delegation ska bestå av ett par politiker och ett par tjänstemän samt funktionshindringsombudsmannen.

Till en sådan delegation ska man kunna överklaga besluten med hänvisning till riktlinjerna inom staden.

Äldrevägledare

Stockholm Stad beslutade december 2024 att projektaanställa två äldrevägledare med fokus på äldre döva och personer med dövblindhet. Planen är att projektet startar under 2026.

Tjänsterna kommer att finnas direkt under äldreförvaltningen och jobba för hela staden samt fokusera på förbyggande arbete. FSDB kommer att bevaka detta projekt och aktivt ha dialog med äldreförvaltningen om vår målgrupps behov och rättigheter till ett värdigt och tryggt åldrande.

FSDB kommer bedriva påverkansarbete att tjänsterna ska bli en permanent verksamhet i staden under 2026/2027.

Rätt till Tolkjänst

Dövblindtolkning är en förutsättning för personer med dövblindhet för att vi ska kunna fungera och vara delaktiga, jämlika, självständiga och självbestämmande i samhället. Detta gäller bland annat i våra familjer, med våra vänner, för att få utbildning, på våra arbetsplatser, på fritiden och i föreningslivet.

FSDB:s definition av dövblindtolkning säger att dövblindtolkning är förmedling av både syn- och hörselintryck till personer med dövblindhet. Detta sker genom tolkning av vad som sägs, syntolkning och ledsagning. Dövblindtolkning ges med olika tolkmetoder, bland annat taktil tolkning, avståndstolkning, centraltolkning, tydligt tal och skrivtolkning och tecken som stöd (TSS). Socialhaptiska signaler är ett komplement till alla tolkmetoder för att till exempel ge återkoppling och bekräftelse, uttrycka känslor och sinnesstämningar eller beskriva miljön och vad som händer runtomkring.

Under 2026/2027 kommer fokus att ligga på:

Bemötande och respekt för individen inom tolktjänsten

Tolkverksamheten ligger under Hälso- och Sjukvårdslagen och är en skyldighetslag.

Tolkcentralen har en skyldighet att ta emot tolkbeställningar och se till att personer ska få tolk när de så behöver det. Behovet av tolk avgörs av individen själv, inte av någon annan och framförallt inte av Tolkcentralen.

Fortfarande får föreningen signaler från medlemmar med berättelser om dåligt bemötande, ifrågasättande av beställningar, fått avslag på tolkbeställningar eller nerdragning av tolktiden på oklara grunder och svaga motiveringar från Tolkcentralens sida.

FSDB kommer bedriva påverkansarbete gentemot Hälso- och sjukvårdsförvaltningen samt Hälso- och sjukvårdsnämnden.

Ekonomi

FSDB:s mål är att Tolkcentralen skall få utökad budget för att alla som beställer tolk ska få det. Vi har tydliggjort att vi aldrig kommer acceptera tolkbokningsstopp och att politiken måste öka anslagen till Tolkcentralen.

FSDB anser att Tolkcentralen ska arbeta proaktivt vilket så inte är fallet idag. Tolkcentralen är allt för passiva och bryter mot lagen genom att avslå tolkbeställningar, kränker personers integritet genom att ställa icke relevanta frågor kring beställningar, drar ner på timmar och försöker hitta kryphål med hänvisning till att de måste hålla budget. Detta synsätt är oerhört trångsynt och kränker den enskilda individen.

FSDB kommer att arbeta för att Tolkcentralens budget ska utökas gentemot Hälso- och sjukvårdsförvaltningen samt Hälso- och sjukvårdsnämnden.

Rätt till habilitering och rehabilitering

Habilitering och rehabilitering är en förutsättning för personer med dövblindhet för att kunna fungera och vara delaktiga, jämlika, självständiga, självbestämmande och bidra till samhället. Man måste kunna kommunicera, kunna ta del av information, kunna röra oss fritt och säkert, kunna få och behålla god fysisk och psykisk hälsa, kunna klara av vardagssysslor både i och utanför hemmet, kunna utbilda oss, kunna få och behålla ett arbete samt kunna använda våra hjälpmedel.

Inom regionen finns Dövblindteamet som har en oerhört viktig roll inom regionen. FSDB arbetar aktivt för att Dövblindteamet ska få utökade befogenheter såsom förskrivarrätt till kommunikationshjälpmedel vilket de inte har idag.

Vi strävar även efter att Dövblindteamet ska få en utökad roll kring samordning för kontakter inom de olika insatserna som finns i regionen såsom Syncentralen, KommSyn, Hjälpmedel Stockholm, Barnhörselhabiliteringen, Hörselrehabiliteringen samt Alternativ Telefoni.

Idag är alla insatser spridda inom olika enheter och för den enskilde personen med dövblindhet ger det konsekvenser att man ofta hamnar mellan stolarna och inte får den insats man behöver eller får vänta orimligt länge på att få en insats.

Insatser ska kunna vara återkommande och inbegripa utbildning och träning på hjälpmedel. Personer med dövblindhet ska få hjälpmedel utifrån sina särskilda behov i stället för utifrån vad varje verksamhet brukar erbjuda. Vidareutbildning och teknisk support kring hjälpmedel ska vara en ständigt pågående del av habiliteringen och rehabiliteringen för personer med dövblindhet.

Rehabilitering är en livslång process. Insatser ska ges vid rätt tillfällen utifrån livsomställningsmodellen.

FSDB kommer bedriva påverkansarbete gentemot Hälso- och sjukvårdsförvaltningen samt Hälso- och sjukvårdsnämnden.

Arbetsmarknad

Personer med dövblindhet har en utsatt situation på arbetsmarknaden.

FSDB har en pågående samverkan med Samordningsförbundet Stockholm Stad gällande arbetsmarknadsfrågor för personer med dövblindhet. Dialogen ska fortsätta framför allt med Arbetsförmedlingen Syn/Hörsel för att identifiera de hinder som personer med dövblindhet möter inom arbetsmarknaden. Allt från att registrera sig till kontakter och stöd i att få ett arbete.

Övrigt intressepolitiskt arbete

Utöver de prioriterade områdena har FSDB en ständig omvärldsbevakning. Vi ska ha beredskap att agera i aktuella frågor som berör personer med dövblindhet inom regionen och staden.

Regionens krisberedskap är en viktig fråga för föreningen att bevaka och arbeta aktivt kring. Personer med dövblindhet är extra utsatta i samhället om det exempelvis blir allvarliga strömavbrott, internet inte fungerar eller vid andra samhällskatastrofer.

Färdtjänsten är mycket viktig för våra möjligheter att förflytta oss självständigt. Personer med dövblindhet ska ha rätt till en smidigt fungerande färdtjänst som fungerar i hela resekedjan, det vill säga från dörr till dörr.

Utvecklingen av artificiell intelligens, AI, går mycket fort. Detta kan vara både ett hot och en möjlighet. Vi följer utvecklingen, och ska arbeta aktivt för att personer med dövblindhet ska få nytta och glädje av AI-utvecklingen.